

This is the version of the article accepted for publication in *Orientaliska Studier*, 123. published by the Foreningen för Orientaliska Studier

Accepted version downloaded from SOAS Research Online: <http://eprints.soas.ac.uk/32815>

Konfuciansk statsmannakonst, folkets välfärd, och omhändertagandet av föräldralösa barn i traditionella Korea

”Konfucius [...] de stelnade dogmernas skyddshelgon [...] som lärde Kina att göra på stället
marsch i tusen år.”

Hjalmar Cassel, 1906¹

”Den kyla som har drabbat oss när våren borde vara på väg är som den kallaste vinter, och
dag som natt oroar jag mig för de gulsiktiga innevånarna i de byar som drabbats av svält. Gör
jag verkligen allt i min makt för att hjälpa de fattiga och svältande? Kan jag verkligen vara
säker på att jag inte är försumlig?”

Kung Chǒngjo, 1784²

Konfucianismen och folkets välfärd

Den moderna domen över konfucianismen var länge obevekligt hård. För västerländska
betraktare, som Hjalmar Cassel citerad ovan, såväl som för många intellektuella i regionen i
slutet av artonhundratalet och början av nittonhundratalet var den orsaken till
Östasiens ”stagnation”, till Kinas kollaps och Koreas undergång som självständig stat. Som
Hjalmar Cassel formulerade det: ”Det är också han [Konfucius] som gjort Korea till ett
värnlöst offer för rovlystna grannar, till ett kadaver bland nationer.”

¹ Hjalmar Cassel, *Det nya Östasien*, Albert Bonniers Förlag, 1906, s. 200.

² *Chǒngjo sillok* 8/1/11. Detta är den del av de kungliga annalerna (*Chosŏn wangjo sillok*) som täcker Chǒngjos
tid på tronen. Hänvisningen är i formen år/månad/dag.

Östasiens ekonomiska framgångar under den senare delen av det tjugonde århundradet har ändrat detta omdöme. Inte bara har Tu Weiming vid Harvard University resonerat kring konfucianismens roll i det moderna Östasien, den sydkoreanska historikern Yi Taejin har också utvecklat en konfuciansk moderniseringsmodell.³ Huruvida konfucianismen bar skulden till Östasiens problem i slutet av artonhundratalet eller ligger bakom den senare ekonomiska framgången i regionen verkar vara två olika svar på samma i grunden felriktade fråga. Men denna omvärdering av konfucianismen och dess statsmannakonst har dock öppnat vägen för intressanta historiska jämförelser mellan Östasien och Väst och nya angreppssätt att förstå denna regions roll i den moderna världens framväxt.⁴

En central grundsats i denna konfucianska statsmannakonst som lyfts fram i dessa jämförelser är att det är regentens och statens uppgift att se efter folkets välmående, främst kroppsligt, men även i viss mån själsligt. Vad det fysiska välmåendet beträffar var det således regentens ansvar att se till att befolkningen inte svalt, och i den utsträckning det var möjligt, förse dem med medicinsk vård. I Koreas fall, efter grundandet av Chosŏn-dynastin 1392 då konfucianismen anammades som statsideologi, manifesterades sig denna omsorg om folkets kroppsliga välmående bland annat i att speciella tjänstemän skickades ut till landsbygden för att vidareutveckla jordbruket och befrämja konstruktionen av konstbevattningsanläggningar, så kallade *kwŏnnonggwan* 勸農官, och i sammanställningen av jordbruksmanualer som

³ Yi Taejin, *The Dynamics of Confucianism and Modernization in Korean History*, Ithaca: Cornell University 2007.

⁴ Som exempel kan nämnas R. Bin Wong, *China Transformed: Historical Change and the Limits of European Experience* (Ithaca, NY: Cornell University Press, 1997); Alexander Woodside, *Lost Modernities: China, Vietnam, Korea, and the Hazards of World History*, (Cambridge, MA: Harvard University Press, 2006); och Kenneth Pomeranz, *The Great Divergence: China, Europe, and the Making of the Modern World Economy*, (Princeton, NJ: Princeton University Press, 2000).

Nongsa chiksöl 農事直說. Vidare utvecklades ett ambitiöst system för skattelättnader vid missväxt och svälthjälp under de hungersnöder som ofta drabbade landet efter svåra missväxter.⁵

Den medicinska vården var visserligen inte så utvecklad, men även inom detta område sammanställdes receptsamlingar som använde mer lättillgängliga ingredienser, som *Hyangyak chipsöngbang* 鄉藥集成方, och i huvudstaden fanns två medicinska inrättningar, Hyeminwön 惠民署 som vårdade stadens medborgare och Hwarinsö 活人署 som såg efter stadens fattiga.

Den själsliga omsorgen handlade främst om att behandla känslor av harm (*wön* 冤) som drabbat medlemmar av befolkningen. Den koreanska staten under Chosön-dynastin upprätthöll ett lovvärt system enligt vilket alla i befolkningen hade rätten att vända sig till kungen (genom hans representanter) med oförätter som begåtts mot dem, och både klagomålen och de officiella svaren handlade om harmen och hur den kunde behandlas.⁶

⁵ Det årliga regnfallet på den koreanska halvön är tillräckligt för den typ av vattenbelagda risfält som kom att användas alltmer i Korea under Chosön-dynastin på grund av den högre produktiviteten. Men eftersom regnperioden infaller senare än i södra Kina där metoden först utvecklades förekom en stor risk för torka tidigt i odlingscykeln, vilket innebar att hela skörder lätt slogs ut. För mer ingående diskussioner angående jordbruksmetoder, missväxt, skattelättnader och svälthjälp i traditionella Korea, se Anders Karlsson "Famine, Finance and Political Power: Crop Failure and Land-Tax Exemptions in Late Eighteenth-Century Chosön Korea", *Journal of the Economic and Social History of the Orient*, vol. 48, no. 4 (December 2005) och Anders Karlsson "Famine Relief, Social Order and State Performance in Late Chosön Korea", *Journal of Korean Studies* vol. 12, no. 1 (Fall 2007)

⁶ Se till exempel Kim, Jisoo. "Individual Petitions: Petitions by Women in the Choson." In *Epistolary Korea: Letters from the Communicative Space of the Choson, 1392-1910*, ed. JaHyun Kim Haboush. New York: Columbia University Press, 2009.

Likbesiktning och mordundersökning gick också ut på att behandla harmen hos de berövade, som kan ses i titeln på den urprungligen kinesiska handbok som användes under Chosön-dynastin: *Skript för eliminerandet av harm* (*Muwöllok* 無冤錄).

Ett regelverk som såg efter befolkningens fysiska såväl som psykiska välmående var *hyulchön* 恤典. Dessa regler återfinns i avsnittet för "välgörenhet" (*hyehyul* 惠恤) i dynastins grundläggande lagtext. Till en början var detta ett system som gav erkännande och materiell kompensation till familjer med medlemmar som dött medan de utförde uppdrag åt staten. Senare kom det att kunna tillämpas på alla familjer som förlorat en medlem genom onaturlig död, allt från drunkningsolyckor och jordskred till tigerattacker. Mot slutet av Chosön-dynastin utvecklades detta till ett system för katastrofhjälp som gav omfattande hjälp vid översvämningar, bränder eller epidemier.⁷

Chosön och omhändertagandet av föräldralösa barn

Barn utgjorde förstås en speciellt utsatt grupp vid hungersnöd och katastrofer, och regler för omhändertagandet av föräldralösa eller övergivna barn (*yugia* 遺棄兒) och tiggande hemlösa barn (*haenggöra* 行乞兒) återfinns också bland *hyulchön*-reglerna i lagtexten och i andra juridiska dokument. Till en början sökte dessa regler endast kontrollera och stödja omhändertagande hos privatfamiljer, men senare utvecklades systemet till att även omfatta statlig omsorg om sådana barn. Enligt den äldsta bevarade versionen av lagtexten *Kyöngguk taejŏn* från andra hälften av fjortonhundratalet skulle myndigheterna se till att sådana barn kom till familjer som var villiga att ta hand om dem, och myndigheterna skulle även förse

⁷ För en mer ingående diskussion rörande detta system, se Anders Karlsson, "Royal Compassion and Disaster Relief in Chosön Korea", *Seoul Journal of Korean Studies* vol. 20, no. 1 (June 2007).

dem med kläder och mat. Lagtexten stipulerade att om barnet fyllt tio och fortfarande ingen gjort anspråk på det hade familjen rätt att låta barnet arbeta för dem.⁸

Korea drabbades av upprepade missväxter och hungersnöder i slutet av sextonhundratalet och början av sjuttonhundratalet, och det tilltagande antalet föräldralösa barn gjorde att myndigheterna var tvungna att formulera mer specifika regler.⁹ Det nya system som växte fram och som senare kodifierades i *Soktaejön* (1746) stipulerade som följande: De familjer som tog hand om övergivna eller föräldralösa barn under en hungersnöd kunde antingen få behålla dem som sina egna eller ta dem som slavar, oavsett om barnen ursprungligen var slavar eller inte. Åldersgränsen för hur gamla barnen fick vara och hur länge familjerna måste ta hand om dem innan de fick behålla dem eller ta dem som slavar bestämdes temporärt det år hungersnöden inträffade för att bättre kunna anpassa systemet till omständigheterna. Generellt gällde dock att barnet måste vara under tre år, men vid upprepade missväxter och svår hungersnöd kunde hungersgränsen höjas till så mycket som femton år. Huruvida slavstatusen kunde överföras även till eventuella framtida barn eller endast gällde barnet i fråga skulle också bestämmas efter att graden av hungersnöd tagits i beaktande, liksom för hur lång tid familjen tagit hand om barnet. Endast omhändertaganden som följde dessa regler erkändes av myndigheterna, och i de fall barnen togs om hand för en period kortare än sextio dagar eller avbrutits kunde inte sådana anspråk göras på barnen.¹⁰

Som vi kan se så var tanken att dessa regler skulle kompletteras med beslut tagna när hungersnöder inträffade. Några kungliga edikter från samlingen *Sinbo sugyo chimnok* ger expempel på sådana temporära beslut. År 1696, till exempel, bestämdes att åldersgränsen

⁸ *Kyôngguk taejôn*, yejôn, hyehyul.

⁹ *Sinbo sugyo chimnok*, Seoul: Ch'ôngnyônsa 2000, 210-228.

¹⁰ *Soktaejôn*, yejôn, hyehyul.

skulle vara tolv år. Ett annat edikt, inte daterat, stipulerade också att åldersgränsen skulle vara tolv, och att slavstatusen också kunde överföras till eventuella framtida barn.¹¹ Odaterade edikter från ungefär samma period anger också att barn över denna åldersgräns kunde tas som lantarbetare istället. Processen skulle vara densamma som för barn under tolv, men denna status kunde inte överföras på eventuella framtida barn som skulle återfå den status familjen tidigare haft.¹²

Det är lätt att föreställa sig att dispyter om barn uppstod. För att förhindra detta, i den mån det gick, var processen som den kan utläsas i *Sinbo sugyo chimnok* och *Soktaejön* mycket strikt. De familjer som ville ta hand om ett barn var tvungna att lämna in en ansökan till den lokala myndigheten i vilken de skulle beskriva barnets ålder och utseende. Efter en genomgående undersökning under vilken byhögste och grannar konsulterades utfärdade den lokala myndigheten ett dokument (*ipchi* 立旨) som gav omhändertagandet ett temporärt erkännande. Den lokala myndigheten rapporterade sedan fallet till den centrala myndighet som ansvarade för svälthjälp (Chinhyulch'öng 賑恤廳) som utfärdade det slutgiltiga certifikatet (*iban* 立案) efter sin egen undersökning. Det var först när familjen erhöll detta dokument som omhändertagandet var legitimt.

Vad hände om någon senare dök upp och gjorde anspråk på barnet? Föräldrar kunde få tillbaka sina barn, men de måste göra anspråk på dem inom tre månader och de måste betala dubbla omkostnaderna för barnet under tiden det varit hos den nya familjen. Ifall barnet hade haft slavstatus kunde den forne ägaren dock inte kräva att få tillbaka barnet. Slavar i Korea etablerade ofta egna hushåll och lagtexterna förutsåg möjligheten att två slavar som

¹¹ *Sinbo sugyo chimnok*, 210, 215.

¹² *Sinbo sugyo chimnok*, 211, 215.

gift sig kunde ta hand om ett övergivet eller föräldralöst barn. I de fallen skulle barnen automatiskt få slavstatus. Men om det två slavgöräldarna hade olika ägare kunde dessa tvista om vem som hade rätten till barnet. Lagtexterna föreskrev att om inte de två parterna kunde komma överens skulle barnet befrias från sin slavstatus för att lösa tvisten, det vill säga lösa upp knuten genom att klippa av repet.¹³

Med tanke på att en slavs bördor var stora och deras ekonomiska värde för ägaren stort förutsåg myndigheterna att det kunde förekomma mygel och man försökte förebygga detta. Man föreställde sig att det kunde förekomma slavgöräldrar som för att befria sitt barn från slavstatusen lämnade över det till en familj som sedan rapporterade det som ett övergivet barn och förteg föräldrarnas status. För att förhindra sådant att inträffa genomgicks en extra noggrann undersökning innan något dokument utfärdades ifall barnets bakgrund var okänd. Man föreställde sig också att mäktiga familjer kunde tvinga till sig barn och göra dem till slavar och lantarbetare genom att falskeligen rapportera dem som övergivna. Enligt lagtexten skulle sådana fall skötas enligt lagarna rörande plundring. Slutligen kunde man tänka sig att ett barn som omhändertagits som slav eller lantarbetare senare flydde för att undgå denna status. Sådana barn skulle dömas enligt samma regler som de som gällde för slavar som övergav sina ägare.¹⁴

Kung Chöngjo och mer statlig omsorg

Åren 1782 och 1783 drabbades Korea av svår missväxt och 1783 utfärdade kung Chöngjo en speciell *hyulchön*, *Chahyulchönoch'ik* 字恤典則, för övergivna och hemlösa tiggande barn. Dessa regler bade bekräftade tidigare provisoriska ändringar och kompletterade det rådande

¹³ *Soktaejôn*, yejôn, hyehyul; *Sinbo sugyo chimnok*, 211-213.

¹⁴ *Soktaejôn*, yejôn, hyehyul; *Sinbo sugyo chimnok*, 212-213, 215-216.

systemet.¹⁵ Det var framför allt reglerna för tiggande barn över tre år som utarbetades mer i detalj. Dessa nya regler, som endast skulle gälla när det rådde hungersnöd, omfattade barn mellan fyra och tio år, och den hjälp de fick skulle upphöra efter den första kornskörden i juni. För att vara berättigade till hjälp måste dessa barn sakna föräldrar, släktingar, en ägare, eller någon annan som kunde se till dem.

I huvudstaden skulle sådana barn omhändertas av myndigheten som ansvarade för svälthjälp. Denna myndighet skulle förse dem med mat och husera dem i en byggnad som upprättats för detta syfte framför myndighetsbyggnaden. Det var myndighetens förrådsförmän (*kojigi* 庫直) som var ansvariga för att barnen tilldelades mat. Skulle föräldrar, släktingar eller ägare dyka upp för att hämta ett barn i myndigheternas omsorg, skulle de ursprungliga levnadsförhållandena undersökas, och om det visade sig att barnet levt väl och inte behövde tas hand av myndigheten skulle rymlingen förmanas hårt så att han eller hon inte rymde hemifrån igen.

Dessa regler för barn mellan fyra och tio år gällde som sagt bara när det rådde hungersnöd, men reglerna för barn tre år och under skulle hädanefter gälla även när det inte rådde svält. Påträffades ett sådant barn skulle det lämnas över till myndigheten som ansvarade för svälthjälp. Vidare, om myndigheterna hörde rykten om ett sådant barn skulle de undersöka saken och om ryktet var korrekt skulle barnet överlämnas till myndigheten. Sedan sådana barn omhändertagits skulle unga kvinnor bland de tiggare som var under myndighetens uppsikt tilldelas två barn var och, i den mån det var möjligt, amma dem. För detta skulle kvinnorna få ris, sojasås och sjögräs en gång om dagen. Detta kosttillskott verkar ha varit avsett att underlätta amningen. En senare regel stipulerar att ifall en icke tiggande kvinna uppsökte myndigheten och självmant erbjuda sig att ta hand om ett barn skulle hon också få

¹⁵ *Chahyulchônch'ik*, Kyujanggak 古-5120 73; *Chôngjo sillok* 07/11/05.

detta kosttillskott ifall familjen var fattiga och hon inte kunde amma ordentligt. Sådana kvinnor skulle dock endast tillåtas att ta hand om ett barn. Barnen och de ammande kvinnorna skulle tillföras med kläder från myndigheten, om så behövdes, och ifall någon blev sjuk skulle myndigheten låta Hyeminsö, som vårdade stadens befolkning, träda in, och de skulle inte skickas till Hwarinsö som vi har sett annars tog hand om stadens fattiga.

Samma system skulle också tillämpas på landsbygden, men där var det länshövdingens som ansvarade för omsorgen. Byäldste och häradshövdingar skulle rapportera sådana barn till länshövdingen som sedan undersökte saken. Precis som i huvudstaden kunde hjälp till barn över tre år endast ges när det rädde hungersnöd, men även på landsbygden skulle barn under tre år tas om hand oavsett förhållandena i länet. Det var länskontoret som skulle svara för de kostnader som uppstod i samband med stödet till ammande kvinnor och den mat som gavs till äldre barn. I slutet av varje månad skulle länshövdingen rapportera antalet omhändertagna barn till provinsens guvernör som i sin tur inlämnade en rapport till myndigheten för svälthjälp i huvudstaden.

Som vi kan se innebar detta att myndigheterna tog ett mer direkt ansvar för föräldralösa och tiggande barn från 1780-talet. I huvudstaden byggdes ett barnhem och myndigheterna lät tiggande kvinnor som redan var under deras uppsikt ta hand om barnen. Och för barn under tre år gällde dessa regler inte längre bara i tider av hungersnöd. Staten uppmuntrade dock fortfarande privatfamiljer att ta hand om barnen. Precis som förut kunde privatpersoner kontakta myndigheterna och be att få ta hand om ett barn, antingen som sitt eget eller som slav, och i dessa fall skulle samma detaljerade procedurer som tidigare följas.

När hungersnöden var över skulle hjälpen till de tiggande barnen över tre år upphöra, men som vi sett fanns ingen sådan begränsning när det gällde barnen under tre som klassificerats som övergivna. Det faller sig naturligt att det senare skulle uppstå en diskussion om hur länge

ett sådant barn skulle tas hand myndigheterna ifall inte någon kom och gjorde anspråk på det eller ingen privatperson kom och var villig att ta över omsorgen. År 1794 beslutades att hjälpen skulle upphöra när barnet blev sju år gammalt.¹⁶

Under denna period av Chosŏn-dynastin växte antalet fattiga medlemmar av *yangban*, den högsta statusgruppen i landet. Myndigheterna såg till att de regler som styrde svälthjälpen gav extra hänsyn till sådana fattiga *yangban* för att de inte skulle förlora sin auktoritet i de lokala samhällena. Under sådana omständigheter skulle man mycket väl kunde tänka sig att även *yangban*-barn blev övergivna eller föräldralösa under svåra hungersnöder, vilket skulle innebära att dessa barn kunde tas som slavar. Trots att detta var något som självklart gick emot landets ideologi, fanns det inga bestämmelser för hur sådana fall skulle hanteras. Den tidens främste samhälldebattör, Chŏng Yagyong, hävdade dock i sin bok *Mongmin simsŏ* att länshövdingarna skulle använda de lokala myndigheternas resurser för att köpa sådana barn fria.¹⁷

Den ideologiska omsorgen omsatt i praktik

Ovanstående beskrivning av systemet för omhändertagandet av föräldralösa och tiggande barn är baserad på olika lagtexter; hur fungerade det då i praktiken? Till att börja med visar följande rapport från 1784, inlämnad av de lokala myndigheterna i huvudstaden, att omsorgen för de utsattas välmående togs på allvar av staten.

”Härmed rapporteras hur mycket ris som delats ut eller sålts till subventionerat pris i huvudstadens fem stadsdelar. Från början av året till den tredje skottmånaden delades 326 *sŏk*

¹⁶ *Chŏngjo sillok* 18/03/18

¹⁷ *Yŏkchu mongmin simsŏ*, Seoul: Ch’angjak kwa pip’yŏngsa, 1985, vol. 6, p. 119.

ris ut till 677 hushåll och 14,784 *sök* ris såldes till subventionerat pris till 22,589 hushåll. 436 barn omhändertogs i huvustaden och omgivande län, och bara i huvudstaden var siffran 71 barn. Omkostnaden för omsorgen av dessa barn var 142 *yang* och 71 *p'il* bomullstyg. I kategorin änkemän, änkor och andra ensamstående delades 36 *sök* ris ut till 123 hushåll.”¹⁸

Hur togs då de föräldralösa barnen om hand? Här råder det en viss terminologisk förvirring och en genomgång av de olika termer som användes kan vara till hjälp. Till en början skedde många adoptioner av barn som inte var föräldralösa. För *yangban* var det av yttersta vikt att få en son för att föra släkten vidare, och i de fall en sådan saknades adopterades vanligtvis en brorson, eller någon annan nära släkting en generation yngre, även om barnets föräldrar fortfarande var i livet.¹⁹ Den juridiska termen för detta var *iphu* 立後, det vill säga att ”upprätta en efterträdare”, men det förekom också att detta klassificerades som *suyang* 收養, den generiska termen för adoption som användes tillsammans med termen *siyang* 侍養 som användes för fosterbarn.²⁰

Ett intressant register över adoptioner och fosterbarn som använder denna terminologi och som täcker perioden 1684-1751, *Suyang siyang tŭngnok* 收養侍養騰錄 finns bevarat i Kyujanggak. Detta register utgår från adoptiv- och fosterföräldarna, inte barnen, och alla fall som finns registrerade börjar med att klargöra att dessa saknade efterträdare (*mu* 無後). Det är dock intressant att notera att det inte bara var släktingar som adopterades på detta sätt, utan

¹⁸ *Chŏngjo sillok* 8/yun3/29.

¹⁹ För en studie av den typen av adoptioner se Mark Peterson, *Korean Adoption and Inheritance: Case Studies in the Creation of a Classic Confucian Society*, Ithaca: Cornell University, 1996.

²⁰ Enligt reglerna kunde endast barn under tre år adopteras (*suyang*).

även föräldralösa barn eller barn till familjernas slavar. Detta visar att omhändertagandet av föräldralösa barn till en viss mån överlappade med ansträngningarna att hitta en manlig ”efterträdare”.

Suyang siyang tŭngnok utgår dock, som sagt från föräldrarna och inte barnen, och med tanke på att registret bara täcker fall där familjer sökte manliga efterträdare, ger det självklart inte en fullständig bild över hur föräldralösa barn togs om hand. Ch’oe Wŏn’gyu har gjort en mycket intressant studie av 138 fall av övergivna/föräldralösa/tiggande barn rapporterade i huvudstaden åren 1783 och 1784, precis efter att *Chahyulchŏnch’ik* proklamerats.²¹ I dessa fall används en lite annorlunda terminologi. Förutom *suyang* användes också följande termer:

1) *yuyang* 乳養: Som vi sett försökte myndigheterna hitta kvinnor som kunde amma mindre barn, och denna term täcker typ av omhändertagande. Ch’oe kategoriserar det som en typ av adoption, men som vi sett kunde myndigheterna låta fattiga kvinnor under deras uppsikt också amma barn.

2) *solyang* 率養: Denna term användes bara för tiggande hemlösa barn över tre år och täcker de fall då barnen togs som slavar eller tjänare.

3) *yuyang* 留養: Denna term, slutligen, användes för de barn som stannade hos myndigheterna och inte togs omhand av någon familj.

Av de fall Ch’oe analyserat var 50 föräldralösa eller övergivna barn och 88 hemlösa tiggare. Hälften av de övergivna barnen hade hittats på gatan (24), men även många hade lämnats

²¹ Ch’oe Wŏn’gyu, “Chosŏn hugi adong kuhyul e kwanhan il yŏn’gu: Chŏngjosi ‘Chahyul chŏnch’ik’ ŭl chungsim ŭro”, *Han’guk sahoe pokchihak* 12 (1988).

framför husportar (13). Tiggande barn påträffades självklart oftast på gatan (36) men det hände även att folk rapporterade tiggande barn de såg framför sin port (4). Av de föräldralösa eller övergivna barnen under tre adopterades (*suyang*) 58 procent, 40 procent ammade, och bara ett barn var kvar under myndigheternas omsorg. Av de tiggande barnen adopterades 17 procent, 18 procent togs som slavar eller tjänare, och 65 procent stannade under myndigheternas omsorg. Detta bekräftar principen att det främst var barn under tre som kunde adopteras, men det är intressant att notera att även en ansevärd del av de tiggande barnen över denna ålder adopterades. Ifall de regler som fanns i *Chahyulchönch'ik* efterföljdes skulle endast det barn under tre år som stannade i myndigheternas omsorg kunna stanna kvar där efter den första kornskörden, för alla de andra 53 tiggande barnen skulle hjälpen ta slut, antagligen med tanken att det skulle vara lättare för dessa barn att tigga efter skörden.

Hur såg fördelningen mellan pojkar och flickor ut? Till att börja med var det många fler pojkar (110) än flickor (28) som rapporterades. Till en viss mån verkar detta hänga samman med att ungefär en tredjedel av de rapporterade barnen adopterades av samma person som upptäckt dem (om man som Ch'oe inkluderar de ammande barnen bland de adopterade). Som vi såg tidigare så spelade sökandet efter en manlig efterträdare en viss roll i adoptioner, så man kan föreställa sig att sådana familjer rapporterade pojkar som de upptäckt. Men samtidigt var skillnaden något mindre för barn under tre år (68 procent av dessa barn var pojkar) och denna fördelning återspeglades sedan i adoptionerna. I slutänden adopterades fler pojkar än flickor, men det verkar ha berott på att fler pojkar rapporterades och inte på något val vid adoptionen.

Till slut, vilka var det då som tog hand om dessa barn? Den övervägande majoriteten var icke-*yangban*; endast ett barn togs om hand av en bona fide *yangban*-familj (tyvärr framgår

det inte vilken tyg av omhändertagande det var). Den största andelen familjer var vanliga medborgare eller slavar (69%), *chungin*, en statusgrupp placerade mellan de vanliga medborgarna och *yangban*, stod för 24 procent, och 7 procent utgjordes av personer som köpt sig *yangban*-titlar.

Slutsatser

Denna studie har visat att staten under Chosön-dynastin tog problemet med föräldralösa barn på allvar och att det under andra hälften av sjuttonhundratalet utvecklades ett system där staten inte bara såg till att så många som möjligt av dessa hamnade hos familjer, utan även gav sådana barn direkt statlig omsorg. Av de 138 fall som Ch'oe har analyserat från åren 1783 och 1784 stannade 58 av dessa barn i statens omsorg, om än bara till den första kornskörden. Som nämndes i inledningen är denna typ av statlig omsorg om de utsatta i samhället intressant vid jämförande studier av Östasien och Västvärlden och en viktig pusselbit när vi försöker förstå framväxten av det moderna samhället och statens roll i det.

En annan reflektion som kan göras rör den moderna internationella adoptionen från Korea. Ett sätt att förklara att denna har fortsatt trots landets stigande levnadsstandard har varit att hänvisa till traditionella normer rörande "blodsband" som försvårat den inhemska adoptionen. Ser vi till traditionella Korea indikerar denna studie att den typen av tankesätt var begränsad till *yangban*, vanliga medborgare och slavar verkar inte ha haft någonting emot att adoptera barn. Tar vi den yangbanisering av det koreanska samhället i modern tid som bland annat Denise Lett så väl argumenterat för i beaktande, det vill säga det sätt på vilket traditionella *yangban*-värderingar spridit sig till den framväxande nya medelklassen, så verkar det möjligt att säga att den inhemska adoptionen har haft svårigheter *på grund av* den stigande

levnadsstandarden och inte *trots* den.²²

²² Denise Potrzeba Lett, *In Pursuit of Status: The Making of South Korea's "New" Urban Middle Class*, Cambridge: Harvard University Press, 1998.